

אלופות, אלופות

דוד דרור, ספר העדר

ק"ג חלב עם 4130 ק"ג שומן ב־13 תחלובות. בסה"כ, צפלונה נחלבה 4248 ימים עם ממוצע של 32.32 ק"ג חלב ל־ח.

אחריה ובתנובות לא פחות מרשימות הפרה **סאסא 799** מנורדיה עם 133,472 ק"ג חלב, 12 תחלובות ב־1850 ימים וממוצע של 34.7 ק"ג ל־ח. שתי פרות אלה כבר יצאו מהעדר.

האלופה שהניבה הכי הרבה חלב ועדיין חיה היא **ערפלה 2142** מעין־הנציב עם תנובה של 130,233 ק"ג חלב ב־3,461 ימים, 11 תחלובות וממוצע של 37.6 ק"ג ל־ח. אין ספק, שהיא יכולה לשבור את שיא האלופות.

אולם, הפרה המעניינת מכולן היא **בוצי 866** מגור, שהניבה 107,479 ק"ג חלב ב־6 תחלובות עם ממוצע של 41.9 ק"ג ל־ח. בוצי התיבשה לא מזמן עם 38 ק"ג חלב בביקורת האחרונה לפני הייבוש. עוד נכוננו לה גדולות.

ואם נתנו כבוד לפרות אז מן הראוי לתת כבוד גם למשקים. מתוך 156 פרות, שברשימת האלופות אשר במאגר נתוני ספר העדר היום, 7 הן מעין־הנציב ששלוש מתוכן עברו את ה־120,000 ק"ג חלב.

למשמר העמק, שריד ודורות – 6 אלופות כ"א.

ליגור, חפץ חיים ועין־השופט – 5 אלופות כ"א.

לנורדיה, כפר המכבי, גבת ונחל־עוז 4 אלופות.

ל־8 משקים 3 אלופות.

ל־14 משקים 2 אלופות.

ל־48 משקים אלופה אחת.

כל האלופות הן מעדרים קיבוציים.

התפלגות כזו של פרות במשקים מעלה את הסברה, שאלופות הן בעיקר תוצאה של ממשק.

גם העובדה, שרק 52 אלופות הן עתודות מוכיחה שהגורמים לייצור חלב כזה גבוה לאורך ימים הם לאו דוקא גורמים גנטיים, אלא יותר גורמים ממשקיים, כמו פוריות טובה, בריאות תקינה ובעיקר – הרבה מזל, אם כי עטין טוב

סריקת מאגר נתוני ספר העדר הנוכחי מגלה 156 פרות אלופות. 101 מתוכן כבר יצאו מהעדר ואילו 55 פרות אלופות עדיין קיימות. לצערנו, מאגר נתונים זה עדכני רק מ־1985. לכן פרות, שיצאו לפני שנה זו לא מופיעות בו. אולם, עיון ברשימת האלופות כפי שפורסמו ב"משק הבקר והחלב" במשך השנים מגלה עוד אלופות.

ואם כבר נכנסנו להסטוריה, אז הנה מספר פרטים מעניינים. בשנת 1953 פירסם משרד החקלאות רשימה של 200 פרות, שהגיעו ליותר מ־50,000 ק"ג חלב או ליותר מ־1875 ק"ג שומן. רשימה זו נקראה אז רשימת האלופות. כמובן שאז תנובה כזו נחשבה לגבוהה מאד. הממוצע בביקורת החלב בשנה היה 3868 ק"ג חלב לפרה בשנה, ואילו הפרות האלופות הניבו 5421 ק"ג חלב, בממוצע לתחלובה.

נתונים נוספים שמובאים בספר זה הם: אריכות ימים – גיל האלופות היה 13.9 שנים, בממוצע. מספר התחלובות – 10.6, בממוצע. פוריות טובה המרווח בין המלטות היה 13 חודש, בממוצע.

פרה מעניינת ברשימה זו היתה **שולמית** מבית־זרע, שיצאה מהעדר בגיל 19 שנים. אולם, האלופה בה' הידיעה היתה כמובן **סתוית** מכפר־גלעדי שהניבה מעל 107,000 ק"ג חלב ב־15 תחלובות. יש לזכור, שפרה זו נולדה ב־1932 והיתה מדור ראשון של ההכלאה ההולנדית־דמשקאית. פרה זו גרמה להעלאת סף האלופות ל־100,000 ק"ג חלב וסף זה נשמר עד היום. כל הנתונים שהובאו מופיעים בספר תולדות ענף הבקר לחלב בישראל מאת אוריאל לוי, (כולל תמונה של סתוית).

נחזור לפרות ההווה, תוך הבאת מספר פרטים מעניינים.

הכבוד הגדול "אלופת האלופות" שייך לפרה **צפלונה 1743** מבית־העמק, שהניבה 137,311

[illegible]

טבלה 2. התפלגות האלופות לפי אבות.

האב	בנות מס'
סנטור	25
שופט	20
חסון	9
מאור	7
איכר	5
גור	5
שמאי	5
ליד	4
6 אבות	3
10 אבות	22

יש לזכור, שמספר רב של אלופות מפר מסויים מושפע גם, ואולי בעיקר, ממספר ההזרעות שבוצעו מפר זה.

לסיכום: הגדרת המונח אלופה עד עתה היה: פרה שיצרה מעל 100,000 ק"ג חלב. לאור השינוי הדדסטי שנעשה בשנים האחרונות בנושא הרכב החלב, צריך לחשוב על הגדרה חדשה שתכלול את החמ"מ של הפרה, אם כי צריכות לעבור מספר שנים עד שכל הפרות תהיינה עם בדיקות חלבון לאורך כל חייהן. בזמן הקרוב יישלחו תעודות אלופות למשקים.

ורגליים טובות שהם גורמים גנטיים תורמים תרומה חשובה לאריכות ימים.

מעניין להשוות את האלופה הראשונה **סתות** שהניבה 107,000 ק"ג חלב ב־15 תחלובות בשנת 1950 לבין הפרה **בוצי** מגזר שהניבה 40 שנה לאחר מכן אותה כמות, אולם ב־6 תחלובות בלבד. אפשר להגדיר זאת בתור קיצור תולדות טיפוח בקר החלב בישראל.

טבלה 1. התפלגות האלופות לפי מספר תחלובות.

תחלובות מס'	פרות מס'
6	3
7	7
8	20
9	45
10	39
11	26
12	11
13	7
14	1

יציאות וגיל

101 אלופות יצאו בגיל 12.08 שנים ובתחלובה 9.96, בממוצע. 55 האלופות שחיות עדיין הן בנות 12.05 שנים ובתחלובה 9.32, בממוצע.

אסוננים
מקנית סטח בקיה,
אפונה, שיבולת וזאן

כיבוש דגנים בע"מ

ע"י אלפונסו ואל

* כיבוש קש חציר חבילות גדולות וקטנות

* קניה ומכירה — קש חציר ותבואות

* קציר, גיבוב, הובלה וסידור

לרפתנים - חג חרות סמח

משרד: קרית מלאכי (מתחת לאולמי "אליטון") טל. 501149, 08-580803

פקס. 08-501890

בית: מושב גני יוחנן מס' 44, 76922 טל. 08-413306 — לאלפונסו